

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Rétorika v učiteľskej praxi

Mgr. Danka Kapucianová
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Rétorika v učiteľskej praxi

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Reflektovaním rétoriky ako nástroja výchovy a vzdelávania ponúka vzdelávací program možnosť posilniť model efektívnej a persuzívnej komunikácie v súčasnej školskej praxi. Kurikulárna transformácia edukačného procesu zásadne zmenila sústavu vzdelávacích cieľov, pričom do popredia sa dostávajú komunikačné spôsobilosti žiakov a analytické zručnosti; dôraz sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, na schopnosť argumentovať a adekvátnym spôsobom vyjadriť svoj názor (myšlienky a informácie) s rôznym cieľom pre rôzne druhy publika, na schopnosť organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou, na schopnosť kriticky zhodnotiť prehovor niekoho iného, na schopnosť rešpektovať jazykové normy v spontánnom ústnom prejave, na schopnosť využívať extralingválne a paralingválne jazykové prostriedky, na schopnosť analyzovať kvalitu ústneho prejavu a pod. (Štátny vzdelávací program, ISCED 1, ISCED 2, ISCED 3). Na dosiahnutie spomínaných výchovno-vzdelávacích cieľov je dominantne potrebná adekvátna profesionálna pripravenosť regulátora a koordinátora edukačného procesu – učiteľa. Učiteľ v pozícii rétora je pre žiakov rečovým vzorom i vzorom kultivovaného narábania s jazykom.

Vzdelávací program reflektuje na aktuálne potreby pedagogických zamestnancov, pretože kurikulárna prestavba nášho školského systému v zmysle Štátneho vzdelávacieho programu (ISCED 1, ISCED 2, ISCED 3) vyžaduje kvalitnú prípravu učiteľov základných a stredných škôl v oblasti praktickej rétoriky. Prostredníctvom rozvíjania rečovej a jazykovej kultúry sa rozvíja aj osobnosť učiteľa, jeho prosociálny hodnotový systém, skvalitňujú sa kognitívne funkcie a esteticko-emocionálny potenciál učiteľa. Spomínané skutočnosti učiteľ následne integruje do svojej školskej praxe, čím sa výrazne skvalitňuje edukačný proces.

Podnetom na vytvorenie vzdelávacieho programu boli aj závery a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie, ktorá zistila a konštatovala nedostatky v oblasti rečovej komunikácie, zdôrazňuje najmä skutočnosť, že vo vyučovacom procese absentuje dôsledne premyslená a cieleňá práca s jazykovým prehovrom, čo negatívne vplýva na rozvíjanie niektorých kompetencií žiakov, najmä komunikačných, poznávacích a sociálnych. Žiaci nevedia dostatočne kultivovane, súvisle a bez pomoci vyjadriť svoje názory a formulovať svoje zistenia. Štátna školská inšpekcia vo svojich odporúčaníach zdôrazňuje, aby učitelia prostredníctvom cieleňe vybraných tém a textov stimulovali žiakov na prezentovanie ich hodnotových postojov (Správa o stave rozvíjania čitateľskej gramotnosti a Podnety a odporúčania na 2. stupni v základných školách v SR v školskom roku 2013/2014, Správa o stave rozvíjania čitateľskej gramotnosti a Podnety a odporúčania na gymnáziu a strednej odbornej škole v SR v školskom roku 2013/2014, www.ssiba.sk).

Vzdelávací program reflektuje všetky zistené skutočnosti a ponúka pedagogickým zamestnancom aktualizáciu ich profesijných zručností v oblasti praktickej, konverzačnej a persuzívnej rétoriky. Vzdelávací program zabezpečuje učiteľom kredibilitu rečníka (komplex schopností, ako do svojho jazykového prejavu vkomponovať dôveryhodnosť, úprimnosť, príťažlivosť, presvedčivosť a rétorickú citlivosť).

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

prezenčná

Ciele vzdelávacieho programu:**Hlavný cieľ:**

Aktualizovať a rozšíriť profesijné kompetencie učiteľa potrebné na riadenie vyučovacieho procesu v oblasti rétoriky a implementácie nových poznatkov z oblasti rečovej komunikácie do vyučovacieho procesu v základných a stredných školách.

Špecifické ciele:

- rozšíriť poznatky z oblasti rétoriky v školskej praxi,
- rozvíjať schopnosť vedieť identifikovať kredibilitu rečníka,
- rozvíjať zručnosť vybrať si a vedieť použiť vhodné rečnícke prostriedky a techniky, metódy a stratégie podporujúce efektívnu komunikáciu, prezentáciu a sebareprezentáciu v školskej praxi,
- rozvíjať schopnosť vedieť eliminovať trému a stres vo vyučovacom procese,
- rozvíjať schopnosť vedieť identifikovať chyby v rečníckom prejave a schopnosť zhodnotiť svoje postupy v oblasti persuzívnej a argumentačnej rétoriky,
- rozšíriť spôsobilosti implementovať aktualizované poznatky a zručnosti z oblasti rétoriky do vyučovacieho procesu.

Obsah vzdelávacieho programu:

Téma	Forma	Časový rozsah
Modul 1: Rétorika v kontexte 21. storočia <ul style="list-style-type: none"> - Explikácia primárneho pojmoslovía. - 21. storočie – renesancia rétoriky, historická skica vnímania rétoriky. - Technika reči, ortoepia, dych, hlasivky, artikulácia, suprasegmentálne javy, logický dôraz a vetný temporytmus - praktické cvičenia. - Praktické artikuláčne cvičenia, jazykolamy, dychové cvičenia v školskej praxi. 	prezenčná	7 1 2 2
Modul 2: Rétorika v kontexte psychológie <ul style="list-style-type: none"> - Kredibilita rečníka, osobnosť rečníka, rečnícka citlivosť, autoevalvácia rečníka: sebavedomie a sebaovládanie vo vyučovacom procese. - Reč ako nástroj myslenia: motivácia, potreby človeka, štyri aspekty komunikácie (vecný, vzťahový, sebaotváraajúci, výrazový). - City a emócie v rečníckej školskej praxi, empatia v jazykovom prehovore. Praktické použitie umenia počúvať a umenia klásť otázky. - Tréma a stres: zvládanie stresových situácií pri rečníckom prejave v školskom prostredí – zážitkové aktivity; eliminácia trémy, identifikácia stresových faktorov a spúšťačov stresu, relaxačné techniky – praktické aktivity uplatnenia jednotlivých techník. 	prezenčná	8 2 2 2
Modul 3: Rétorika v kontexte prezentácie a sebareprezentácie <ul style="list-style-type: none"> - Štylistické minimum rétoriky: rečnícke jazykové štýly (primárne a špecifické jazykové prostriedky), kompozícia jazykového prejavu, diferenciacia a typ rečníckych prejavov. 	prezenčná	8 1

- Etapovitost' rečníckeho prejavu v školskej praxi: príprava na rečnícke vystúpenie, prezentácia, záverečná sumarizácia.		2
- Zložky rečníckeho prejavu: a) neverbálna zložka: mimika (mikroexpresie tváre), gestika, posturika, proxemika, kinetika, haptika, olfaktorika, vizika, extralingválne jazykové prostriedky – praktické cvičenia v intenciách neverbálnej komunikácie; b) vizuálna zložka: oblečenie rečníka, farebná škála - kolorika, estetické vnímanie; c) situačná zložka: aparatura (rekvizity, hudba, osvetelenie, kulisy), časový diapazón, publikum (úcta k publiku, rečnícky takt).		3
- Korekcia chýb v prezentácii a v komunikácii, praktické rétorické cvičenia.		2
Modul 4: Rétorika v kontexte argumentácie	prezenčná	7
- Persuazívna rétorika vo vyučovacom procese: kroky persuzívneho rečníckeho prejavu.		1
- Argumentačná rétorika vo vyučovacom procese: argumentačné techniky, typy argumentov, argumentačné chyby – praktické argumentačné cvičenia.		2
- Flexibilita a spätnoväzobné techniky v školskej praxi - praktické rétorické cvičenia.		2
- Efektívna kritika, prijímanie kritiky: problémy a reakcie na kritiku – zážitkové aktivity.		2
SPOLU		30

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu **Rétorika v učiteľskej praxi** má kompetencie implementovať aktualizované poznatky a zručnosti v oblasti rétoriky do vyučovacieho procesu; vie identifikovať kredibilitu rečníka; vie vybrať a použiť vhodné rečnícke prostriedky a techniky, metódy a stratégie podporujúce efektívnu komunikáciu, prezentáciu a seba prezentáciu v školskej praxi. Dokáže eliminovať trému a stres vo vyučovacom procese, identifikovať chyby v rečníckom prejave a v komunikácii a dokáže zhodnotiť svoje postupy v oblasti persuzívnej a argumentačnej rétoriky.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkový počet vyučovacích hodín: **30 hodín** prezenčne.

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 10 mesiacov.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategórie pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),

- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovací predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľa v uvedených podkategóriách, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Elektronická prihláška a písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie. Riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kategórie alebo podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi vzdelávania a lektorom aktualizáčného vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu

1. Účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom bude rečnicke vystúpenie účastníka vzdelávania na ľubovoľne zvolenú konkrétnu tému z aprobačného predmetu, spojené s pripravenou prezentáciou vo forme PowerPoint s rozsahom 6 až 10 snímok.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garant: PhDr. Ingrid Nosková, PhD. učiteľka pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko, Horná 97, Banská Bystrica.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Lektori vzdelávacieho programu: učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia, externí spolupracovníci – učitelia s min. prvou atestáciou.

Lektori musia spĺňať podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a prostriedkov rozpočtu MPC.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Prezenčné vybavenie (tabuľa, flipchartový papier, fixky).

Učebné zdroje (študijné texty, pracovné listy) k jednotlivým modulom a témam bude účastníkom vzdelávania odporúčaná lektormi vzdelávania a garantom vzdelávacieho programu.

Technické a informačné zabezpečenie:

Notebook, dataprojektor.

Návrh počtu kreditov:

Spolu **8 kreditov**, z toho 6 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.